

## Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan osavuositarkastus 1.1. - 31.3.2024

KULILK 24.04.2024 § 32  
7/02.02.01/2024

Talouden ja toiminnan tilasta sekä talousennusteesta raportoidaan talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeiden ja talouspalvelujen antamien tarkempien ohjeiden mukaan omistajaohjausjaostolle sekä lauta- ja johtokunnille kuukausittain. Ensimmäinen raportti lautakunnalle laaditaan helmikuun lopun tilanteesta.

Osavuositarkastukset laaditaan maalisi-, heinä- ja syyskuun tilanteista, joissa raportoidaan talouden, toiminnan ja tulosennusteen lisäksi myös strategian avainmittareiden sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan talouden toteuma tammi-maaliskuussa 2024 palvelualueittain:

|                   | 2024   | 2023   |
|-------------------|--------|--------|
| Kulttuuripalvelut | 21,9 % | 21,6 % |
| Liikuntapalvelut  | 23,5 % | 23,1 % |
| Yhteensä          | 22,6 % | 22,2 % |

### Yhteenveto:

Kulttuuri- ja liikuntapalveluissa talouden ennustetaan tässä vaiheessa toteutuvan talousarvion mukaisena.

Kulttuuripalveluiden tulopuolella on positiivisia viitteitä edelliseen vuoteen nähden. Erityisesti kaupunginorkesterin lipunmyynti on lähtenyt vetovoimaisen sisällön kautta hyvään vauhtiin.

### Palvelualueiden alkuvuoden keskeisin toiminta:

#### Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden alkuvuosi on lähtenyt aktiivisesti käyntiin. Palvelut ovat saavuttaneet viime vuoteen verrattuna enemmän asiakkaita, joten koronavuosista johtuneen alhon jälkeinen nousujohteisuus on todennettavissa. Palveluihin on saavutettu niin lapsia, nuoria, aikuisia kuin ikäihmisiä. Aktiivisuutta mitataan kävijämäärillä, opetuskurssi- ja tapahtumamäärillä.

Kulttuuripalveluiden yhteinen näkyvyyskampanja toteutettiin maaliskuussa ja seuraavat kampanjat tulevat olemaan tämän vuoden elo- ja marraskuussa.

Talouden seuranta yhdistettynä toiminnan sopeuttamiseen ovat kokonaisuuden hallintaa, jotka vaativat visiointia ja seurantaa vuoden alusta lukien, jotta valtuuston vahvistamassa talouden raamissa pysytään.

#### Yleinen kulttuurityö ja lastenkulttuurikeskus:

Yleisessä kulttuurityössä vuoden alku on perinteisesti painottunut avustuksiin. Kulttuuriavustuksista pienavustukset kulttuuritapahtumiin, kulttuurin projektiavustukset, Kiihtelysvaaran kulttuurirahaston avustukset ja taiteilijan työtila-avustukset olivat haussa marras-joulukuussa 2023. Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päätti avustuksista 28.2.2024 ja jakoi avustuksia yhteensä 42 899 €. Hakemuksia tuli yhteensä 42 ja niistä myönteisen päätöksen sai 21 (myöntöprosentti 50 %).

Helmikuussa päätettyjen avustusten lisäksi kulttuuriavustuksiin kuuluu kulttuurin kumppanuussopimukset (215 000 €), joita on vuosille 2023–2025 myönnetty 21

kumppanille. Kulttuuripalvelut tukee kumppanuussopimusten kautta yhdistysten toimintaa ja tätä kautta mahdollistaa erilaisten kulttuuri- ja taidesisältöjen toteuttamista Joensuussa. Kumppanuuksien ensimmäinen raportointi (vuodelta 2023) on parhaillaan käynnissä ja tulokset kumppaneiden toiminnan laajuudesta ovat jo tässä vaiheessa erittäin positiivisia. Kumppanit ovat vuonna 2023 järjestäneet tämänhetkisten raportointien perusteella erityyppisiä tapahtumia, konsertteja, näyttelyitä, työpajoja jne. yhteensä 875 kappaletta ja niissä on ollut 97 742 kävijää.

Helmikuussa avattiin haku kulttuuritupsahduksiin, jotka ovat pääsymaksuttomia, kaikille avoimia esityksiä, osallistavia työpajoja sekä eri taiteenlajien toteutuksia, joita toteutetaan Joensuun alueella. Joensuun kulttuurin unelmavuosi-hanke toteutti tupsahdukset vuonna 2023 ja tänä vuonna niistä vastaa taas yleinen kulttuurityö. Kulttuuritupsahdusten tarkoituksena on luoda matalan kynnyksen kulttuurikokemuksia, mahdollistaa luovan alan toimijoiden ammatillista työskentelyä ja oman osaamisen esilletuomista. Haku tupsahdusten toteuttajaksi oli 5.2.-5.3.2024. Saimme 37 tarjousta, joista valittiin seitsemän toteuttajaa.

Lastenkulttuurikeskuksen toteuttama Kulttuurin virta –kulttuurikasvatusohjelma on käynnistynyt ala- ja yläkouluilla. Tammikuussa 6.-luokkalaiset vierailivat Sirkustyöpajassa Taidemuseolla. Taidemuseon yhteistyökumppanina oli Sirkus Supiainen. Kaupunginorkesterin kanssa toteutettavat muusikkovierailut 2.-luokkiin käynnistyivät helmikuussa. Konserttivierailuja yläkouluille on aikataulutettu myöhemmälle keväälle. Kevätlukukauden ohjelmassa on myös kirjavinkkaukset 3.-luokkalaisille, joihin sisällön tarjoaa kirjastot. Ekaluokkalaisten tutustumiskäynnit kirjastoon ja seiskojen kirjastosisällöt ajoittuvat pääosin syyskaudelle, mutta keväällä toteutuu muutama kappale. Motoran toteuttama Katrillien kiemuroissa työpajojen sarja 4.-luokkalaisille valmistui maaliskuun puoliväliin mennessä. Vaikuttava video työpajat 7.-luokkalaisille, joka myös on lastenkulttuurin omaa tuotantoa, alkoivat maaliskuussa.

### **Kaupunginorkesteri:**

Kaupunginorkesterin alkuvuosi on lähtenyt monipuolisen vauhdikkaasti käyntiin. Alkuvuoden ohjelmistokattaus on ollut varsin monipuolinen alkaen Kulttuurin Virran koululaiskonserteilla, joita jatkettiin maaliskuussa. Ohjelmistossa on ollut maaliskuun loppuun mennessä viihdettä jazzin ja popin muodossa, klassista, yhteistyökonsertti konservatorion kanssa, ystävänpäiväkonsertti kynttilätunnelmassa sekä Mozartin Requiem hiljaisella viikolla. Palvelimme myös kaikkia kaupunkilaisia soittamalla perinteisesti Wanhojen tansseissa.

Solisti- ja kapellimestarikattaus on ollut nimekäs sisältäen maamme ja maailman huippuja Maj Lind – pianokilpailun voittajasta BBC sinfoniaorkesterin päävierailija Anna-Maria Helsing. Viihteen puolella kaupunkilaisia on hemmotellut Timo Lassy Trio sekä Antti Rissanen ja Diandra. Sielunmessussa kuulumme maamme eturivin laulajia Suomen kansallisoopperasta sekä kesällä 2023 Savonlinnassa Timo Mustakallio –kilpailun voittajaa lirisilona Segerstamia. Sielunmessun kuorona toimi pitkäaikainen joensuulainen yhteistyökumppanimme Canzonetta –kuoro laajennettuna versiona johtajanaan Janne Piipponen.

Lanseerasimme mestari-kisälli -projektin konservatorion kanssa yhteistyössä pitäen 28.3 koesoiton konservatorion oppilaille ja opiskelijoille. Projektiin valittiin noin 10 soittajaa, jotka tulevat soittamaan kaupunginorkesterin kanssa konserteissa. Kaupunginorkesterin haluna on motivoida ja antaa nuorille musiikinopiskelijoille mahdollisuuden entistä monipuolisempaan musiikkikoulutukseen ja maistiaisista ammattimaisesta työnteosta.

Orkesteri on tehnyt pitkäjänteistä työtä löytääkseen itselleen uuden taiteellisen johtajan. Orkesteri ja intendentti esitti kulttuurijohtajalle oman ehdotuksensa uudeksi taiteelliseksi johtajaksi, joka oli myös kulttuurijohtajan laatiman kokonaisarvioinnin perusteella oivallinen valinta. Orkesterin uudeksi taiteelliseksi johtajaksi valittiin Jukka Untamala, joka aloittaa työnsä 1.8.2024.

Myytyjen lippujen lukumäärässä kasvua vuoden 2023 vastaavaan aikaan nähden on 55,9 % sekä kaikkien kuulijoiden lukumäärä on kasvanut 54,3 % vuoden takaiseen ajankohtaan verrattuna. Kaikkien kuulijoiden lukumäärä sisältää maksulliset konsertit ja verkkokonsertin kuulijat (pois lukien Karjalaisen sivuilla olleen striimin).

### **Seutukirjasto:**

Yleisten kirjastojen valtakunnalliset tilastot ovat valmistuneet ja Joensuun seutukirjaston alueen asukkaat kunnostautuvat ahkerina lainaajina. (Joensuun seutukirjasto: 18,55 lainaa/asukas – valtakunnan keskiarvo 15,01 lainaa/asukas).

Vuoden 2024 alkukolmannes on ollut kävijämäärien ja lainojen osalta vilkasta, ja siten asiakaspalvelupainotteista. Lisäksi osa henkilökunnasta on osallistunut työnohjaukseen ja tätä kautta toiminnan kehittämiseen. Tämä on näkynyt tapahtumien sekä käyttäjäkoulutusten määrässä, jossa ollaan jäljessä vuoden 2023 vastaavista luvuista, mutta vuositavoite vuodelle 2024 näidenkin osalta tullaan saavuttamaan – tapahtumien osalta jopa ylittämään.

Joensuun seutukirjasto sai Itä-Suomen aluehallintovirastolta 40 000 euron rahoituksen ”Nuoret aikuiset keskelle kenttää” -hankkeelle, joka on kaikkien Vaara-kirjastojen yhteinen hanke. Sen tavoitteena on lisätä nuorten aikuisten lukutaitoa ja -intoa sekä päivittää nuorten aikuisten palvelukokemusta modernimmaksi. Hankkeessa kehitetään nuoriin aikuisiin kohdistuvaa lukutaitotyötä ja tavoitteena on kohderyhmälle suotuisat muutokset kokoelmissa ja asiakaspalvelussa. Hankkeen suunniteltu toteutusaika on 1.8.2024 – 31.5.2025 (rahoitus on käytettävä vuoden 2025 loppuun mennessä).

Kirjasto on aloittanut omatoimikirjastojen kulunvalvontajärjestelmän kilpailutuksen sekä Pyhäselän kirjaston kalustekilpailutuksen suunnittelun. Tavoitteena on saada uusi kulunvalvontajärjestelmä käyttöön jo toiminnassa olevissa omatoimikirjastoissa vuoden 2024 loppuun mennessä, jolloin tulevat muutokset ja rakennusinvestoinnit voidaan tehdä nykyistä toimintavarmemmalla järjestelmällä.

Joensuun seutukirjasto ja koko Vaara-kirjastojen kimppa liittyi valtakunnalliseen e-kirjastoon. Kansalliskirjaston koordinoima palvelu avautuu 23.4.2024 ja tuottaa jatkossa e-kirja- ja e-lehtipalvelut yhden valtakunnallisen käyttöliittymän kautta myös Joensuun seutukirjastolle. Lisäksi kimpassa on otettu käyttöön elokuvapalvelu Cineast, jossa Vaara-kirjastojen kirjastokortilla on katsottavissa laaja valikoima elokuvia.

### **Museot:**

Joensuun museoiden alkuvuotta on hallinnut kokoelmakeskuksen muutto ja kaupungintalon näyttelyiden suunnittelu. Kokoelmakeskuksen muutto aloitettiin tammikuussa, mutta ns. vanhan osan rakennustöiden viivästyminen ja kuormalavahyllyjen pystytys pysäyttivät muuton. Muutto ja pientavarahyllyjen pystytys päästiin aloittamaan vasta maaliskuun puolenvälin jälkeen. Nykyisessä kokoelmakeskuksessa on pakattu niin teokset kuin muutkin muutettavat objektit.

Kaupungintalon näyttelyitä suunnitellaan ja mentorin, työelämäprofessori Sami Sykön kanssa on pidetty useita yhteisiä suunnittelupalavereja.

Alueellisen vastuumuseon toiminta on edennyt suunnitelman mukaisesti. Kaavalausuntoja on annettu 15, arkeologiaan liittyviä lausuntoja 74 ja rakentamisen lupiin liittyviä 4. Lisäksi on osallistuttu katselmuksiin ja viranomaisneuvotteluihin. Korjausrakentamisen osalta on arvioitu rakennusten entistämishakemuksia ja valvottu hyväksytyjä hankkeita, sekä suunniteltu Riverian kanssa korjausrakentamisen koulutusta. Lisäksi on valmisteltu huhtikuussa pidettävää kulttuuriympäristöseminaaria ja kehitetty digitaalisia museopalveluja kuten museotyön Youtube video-opas. Maaliskuussa lanseerattiin kerran kuussa järjestettävä keskiviikon kysymykset Instagramissa.

Joensuun taidemuseossa jatkui Eläin elää, ihminen taituroi – Sirkus Supiainen estradilla -näyttely helmikuun alkuun saakka. Tammikuussa näyttelyssä vieraili koululaisryhmiä ja pidettiin yleisöesityksiä. Näyttelyn päätyttyä on taidemuseo ollut suljettuna kokoelmakeskuksen muuttojärjestelyjen takia. Koululaisryhmiä ja erilaisia tapahtumia on otettu taidemuseolle vastaan.

Museo on saanut avustusta Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiöltä 35 000 euroa Pohjois-Karjalan ortodoksiseen arkeologiseen inventointiin. Hanke on kolmivuotinen, ja mainittu summa on ensimmäisen vuoden apuraha. Museovirastolta saatiin 28 000 euron avustus MuseoNEXUS -hankkeeseen, jossa osallistetaan eri oppilaitoksissa opiskelevia nuoria aikuisia ja tuotetaan kaupungintalolle innostava museotila.

### **Konservatorio:**

Konservatorion alkuvuosi on ollut konserttien ja muiden tapahtumien osalta aktiivista aikaa. Helmikuun alussa järjestettiin viidennen kerran Taituri! -jousisoitintapahtuma, jossa konservatorion jousisoitinoppilaat esiintyivät ja saivat palautteen ulkopuolisilta arvioijilta. Toinen soitinkatselmus oli Harmonikan monet kasvot – tapahtuma, jossa konservatorion oppilaiden lisäksi oli mukana osallistujia Pielisen-Karjalan ja Keski-Karjalan musiikkiopistoista. Kulttuurikimara – festivaalilla konservatorio oli mukana rytmiklubin, Kalevalanpäivän konsertin sekä kaupunginorkesterin kanssa toteutetun yhteiskonsertin osalta. Yhteiskonsertin ohjelmassa oli kaksi tilaussävellystä musiikkiopiston orkesterien ja kaupunginorkesterin yhteisesityksinä sekä kaksi teosta sinfoniaorkesterin ja kaupunginorkesterin yhdessä esittäminä.

Erasmus+ - ohjelman myötä Joensuun konservatoriolla olivat vaihdossa opiskelijaryhmät Toledon ja Madeiran konservatorioista opettajansa kanssa. Joensuusta kaksi opiskelijaryhmää oli vastavuoroisesti vaihtojaksoilla kyseisissä oppilaitoksissa.

Mestarikurssivierailuja toteutettiin Otsakorven säätiön rahoittamina alkuvuonna seitsemän, joista mainittakoon oopperalaulaja Ville Rusasen, Sibelius-Akatemian viulunsoiton professori Réka Silvain ja pianotaiteilija Paavali Jumppasen vierailut. Avoimien ovien päivä maaliskuun lopussa houkutteli konservatoriolle noin 750 vierailijaa tutustumaan soittimiin ja konservatorion opetukseen.

### **Kansalaisopisto:**

Kansalaisopiston alkuvuosi on sujunut lähes edellisen vuoden mukaisesti. Opiskelijoita on maaliskuun loppuun mennessä ollut 10 013 ja oppitunteja on toteutunut 16 108. Tulevan kesän osalta kurssitarjontaa on mukautettu talouden sopeuttamisohjelman pohjalta. Kustannustehokkuutta lisätään ja tarjontaa kohdennetaan ensisijaisesti lapsille ja nuorille, ikääntyneille ja erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille.

Kansalaisopiston tulotavoitetta lisättiin vuodelle 2024 153 000 € (8,6 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Tämän tavoitteen saavuttaminen on erittäin haasteellista, koska kansalaisopiston kurssihintojen korotus tulee voimaan 1.8.2024.

Seuraavan lukuvuoden kurssisuunnittelu on aloitettu jäsenkuntien kaudelle 2025–2027 ilmoittamien tuntitilausten perusteella. Sopimuskuntien tilaama tuntimäärä on 2307 tuntia vähemmän vuodessa kuin edellisellä tilauskaudella. Isäntäkunnan tuntimäärä vuodelle 2025 riippuu opistolle talousarviossa osoitettavista määrärahoista.

Kansalaisopisto on toimittanut opetushallitukselle hankehakemuksen opetuksen laadun kehittämiseksi. Avustus on tarkoitettu tukemaan vapaan sivistystyön kehittämistä, laatua ja vaikuttavuutta kansalaisopistoissa. Hankkeen tavoitteena on yhtenäisen arviointikulttuurin rakentaminen ja arviointiosaamisen kehittäminen taiteen perusopetuksessa ja osaamisperusteisessa opetuksessa. Hankkeen kustannukset ovat yhteensä 70

469 €, josta omarahoitusosuus on 15 % (10 571 €). Opetushallitus pyrkii tekemään avustuspäätökset 8.5.2024 mennessä.

## **Liikuntapalvelut**

Maaliskuussa säiden lämpenemisen myötä päättyi myös jääkenttien ylläpito. Jäälatujen näkökulmasta kausi oli huono, jääladut olivat kunnossa käytännössä vain viikon ajan ja silloinkin lyhennetyllä reitistöllä.

Pitäjien liikuntapaikkaolosuhteet paranivat Kiihtelysvaarassa, kun vuonna 2023 kilpailutettu kuntosalin laitepäivitys saatiin valmiiksi. Lisäksi valmisteltiin Paimenpojan polun ja Oravantaipaleen kunnostusta siirtämällä maastoon n. 800 metriä pitkoslankua.

Joensuu Areenalla jatkui pesäpallon Talvisuper neljän ottelun verran. Mehtimäen testausaseman rakentamiseen liittyvät muutostyöt etenivät suunnitellusti Areenan 2. kerroksen tasanteella.

Tilojen hallinnoinnin osalta katseet suunnattiin jo kesään, kun helmikuun loppuun saakka haussa olleet kesän 2024 vakiovuorot jaettiin.

Terveysten ja hyvinvoinnin edistämisen alueella edistettiin soveltavaan liikuntaan tarkoitettujen toimintavälineiden varauskäytäntöjä. Toimintavälineet on hankittu liikuntapalveluille vuoden 2023 lopussa testamenttivarjoilla. Toimintavälineet olivat testattavana Lumipuiston Liikkeellä lomalle -tapahtumassa ja lainattavissa maksuttomasti talvilomaviikolla. Lisäksi ne olivat Karelia AMK:lla lainassa Honkalammen koulun toimintapäivässä, osana fysioterapiaopiskelijoiden opintojaksoa.

Talvilomaviikolla järjestettiin maksuttomia yleisövuoroja Joensuu Areenalla ja Mehtimäen jäähallissa. Areenalla vuorot järjestettiin Liikkuva Joensuu konseptin toimesta siten, että Islon välinelainaamo ja liikunnanohjaajat palvelivat kävijöitä.

Liikuntapalveluiden esittelyä tehtiin mm. yhteisötila Satamalla ja Eläkeliiton Joensuun yhdistyksen jäsenille yhteisötila Ruplalla.

Valtti-ohjelman haku käynnistyi 1.3. Haku on käynnissä 30.4. saakka. Paralympiakomitean koordinoiman Valtti-ohjelman tavoitteena on löytää liikuntaharrastus erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille. Joensuussa Valtti-ohjelma järjestetään yhteistyössä Karelia AMK:n kanssa.

Kesän uimakoulut julkaistiin Tilava Joensuu -verkkokaupassa, myyntiin paikat tulevat huhtikuun lopulla.

2.asteen yhteishaku päättyi 20.3. ja hakijoita oli urheiluakatemiaan yhteensä 128 nuorta 17 eri lajista. Valintahaastattelut järjestetään toukokuussa. Itä-Suomen yliopisto osallistui maaliskuussa huippu-urheilijamyönteinen korkeakoulu -auditointiin Suomen Olympiakomitean toimesta. Kyseisen työn tavoitteena on parantaa huippuvaiheessa olevan urheilijan edellytyksiä suorittaa tutkinto urheilun ehdoilla.

Mehtimäen hyvinvoinnin ja liikunnan testausasema – uutta liiketoimintaa, palveluita ja yrittäjyyttä -hankkeessa on aloitettu työstämään yhteistä toimintamallia yhteistyössä muiden hanketoimijoiden kanssa. Toimintamallia on työstetty kartoittamalla ja suunnittelemalla toimintamalliin sisältyviä tekijöitä, kuten digitaalista tuotannonohjaussuunnitelmaa, toteuttajaorganisaatioiden tarpeita testaus- ja mittausympäristöön liittyen sekä yhteistyömahdollisuuksia sidosryhmien kanssa.

Ikäihmisten liikuntaneuvonta Joensuussa -hankkeen ensimmäinen toimintavuosi päättyi maaliskuun loppuun. Hanke sai jatkorahoituksen toiselle vuodelle, jonka toiminta jatkuu välittömästi edellisen toimintakauden päättyttyä ja kestää vuoden 2024 loppuun saakka. Maaliskuun aikana hankkeessa on mm. rekrytoitu

yhdistyksistä osallistujia huhtikuussa käynnistyvään vertaisohjaajakoulutukseen. Maaliskuun loppuun mennessä koulutukseen on hyväksytty 19 ikäihmistä yhdeksästä eri yhdistyksestä. Koulutuksen jälkeen yhdistys sitoutuu avoimen ja maksuttoman vertaisohjatun liikuntatoiminnan käynnistämiseen lukuvuodelle 2024–25.

Valmistelija: talouspäällikkö, taloussuunnittelija

**Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:**

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päättää

merkitä tiedokseen osavuositarkastuksen ajalta 1.1. – 31.3.2024.

**Päätös:**

Merkittiin tiedoksi.